

JUDr. Ivan Dérer

* 2. marec 1884, Malacky

† 10. marec 1973, Praha

Slovenský advokát, politik a novinár. Patril k popredným prívržencom idey jednotného československého národa. Bol mnohonásobným československým ministrom a účastníkom odboja počas prvej aj druhej svetovej vojny.

Narodil sa v Malackách, v rodine slovenského advokáta JUDr. Jozefa Dérera. Po absolvovaní gymnázia v Bratislave študoval právo na univerzite v Budapešti, kde v roku 1907 získal titul doktora práv. Od roku 1910 bol advokátom v Bratislave. V rokoch 1912 - 1914 spoluredigoval týždenník Národný hlásnik; v ňom na začiatku prvej svetovej vojny uverejnil úvodník Hyeny chcú vojnu, za ktorý bol zatknutý. Po veľmi krátkom väznení bol však prepustený a narukoval k 71. pluku, v ktorom slúžili výlučne slovenskí vojaci. Dérer bol zranený a zvyšok vojny prežil vo Viedni.

Bol spolutvorcom a signatárom martinskej Deklarácie slovenského národa a ako člen Slovenskej národnej rady dopravil tento dokument do Prahy. V rokoch 1930 - 1938 bol poslancom Národného zhromaždenia za Československú sociálnodemokratickú stranu robotnícku, bol členom jej Ústredného výboru, v rokoch 1934 - 1938 bol podpredsedom strany a súčasne v rokoch 1936 - 1938 predsedom Krajinského výkonného výboru na Slovensku.

Po vzniku Československej republiky vykonával v rôznych úradoch funkciu ministra. Po rozpade ČSR v roku 1939 zostal v Prahe, kde sa zapojil do ilegálneho protifašistického odboja. V rokoch 1944 a 1945 bol nacistami väznený na Pankráci a neskôr internovaný v Terezíne. Z koncentračného tábora sa vrátil natoľko oslabený, že sa po vojne nemohol plne venovať politickému životu. V roku 1946, keď bola na Slovensku založená Strana práce, sa stal jej čestným predsedom. V rokoch 1946 - 1948 vykonával funkciu predsedu Najvyššieho súdu. V roku 1954 bol zatknutý a odsúdený na tri a pol roka väzenia. Je autorom viacerých publikácií, odrážajúcich politické dianie u nás od vzniku ČSR až po jej obnovenie po druhej svetovej vojne. Posmrtno vyšiel roku 1993 (v češtine) prvý diel jeho politických pamätí z rokov 1945 - 1949 pod názvom Antifierlinger I., druhý diel nebol zatiaľ publikovaný. Za zásluhy v budovaní a rozvoji školstva (na Slovensku po roku 1918 vybudoval I. Dérer školstvo takpovediac od nuly) dostal v roku 1969 Rad republiky a v roku 1992 bol in memoriam vyznamenaný Radom T. G. Masaryka.

Zomrel v Prahe dňa 10. 3. 1973.